

Pigrapport nr 52 oktober 2012

Rådgivning i samverkan ger effektivare grisproduktion

Barbro Mattsson, Svenska Pig, barbro.mattsson@svenskapig.se
Rådgivare i projektgruppen var Maria Malmström, Griskonsult, Fredrik Engström, Svenska
Djurhälsovården och Leif Göransson, Grisfoderspecialist

SAMMANFATTNING

Projektet "Effekt av rådgivning i samverkan" syftade till att höja kompetensen i grisföretag genom att rådgivare med olika kompetens samverkar på ett organiserat sätt i samråd med beställaren, grisföretagaren. Genom projektet, med erfarenheter och önskemål från rådgivare och grisföretagare, har en tänkt modell för samverkan kunnat presenteras. Utgångspunkten är att grisföretagaren är beställaren och väljer hur rådgivningsarbetet ska fortlöpa. För att rådgivning i samverkan ska uppfylla syftet måste emellertid vissa delar ingå.

Svenska Pig tackar grisföretagarna som ställt sin tid och sina stallar till förfogande för projektet. Arbetet har finansierats genom Stiftelsen Lantbruksforskning.

- Grisföretagarens målsättning är grunden för rådgivarnas arbete. Grisföretagaren kan ta hjälp av en företags- eller affärsrådgivare för att skapa ett tydligt mål med grisproduktionen i sitt företag.
- Grisföretagaren utser rådgivargruppen, där en blir ansvarig. Till gruppen kan rådgivare med annan kompetens anlitas vid behov. Gruppen ska bestå av minst två rådgivare.
- Grisföretagaren beskriver företaget genom att fylla i den checklista som rådgivargruppen skickat innan besöket. Rådgivargruppen delges besättningsens produktionsuppföljning.
- Rådgivargruppen träffas och diskuterar besöksupplägg med utgångspunkt från checklista och produktionsuppföljning.
- Rådgivargruppen besöker grisföretagaren och tillsammans går man igenom besättningen både med avseende på produktion och målsättning.
- Rådgivarna träffas och sammanfattar gårdsbesöket. De förbereder nästa möte med grisföretagaren genom att kunna föreslå delmål och arbetssätt för att uppnå grisföretagarens målsättning. Tre åtgärder som bedöms att ha högst prioritet väljs. Grunden är att först välja de åtgärder som ger bäst ekonomiskt utbyte.

Målen ska:

- Vara tydliga
 - Vara möjliga att nå
 - Vara tidsangivna
 - Ha ansvariga personer
-
- Rådgivargruppen utvärderar tillsammans med grisföretagaren förslag på delmål, åtgärder för att uppnå målen, tid för avstämning under arbetes gång, samt hur och när slutavstämning ska ske. Därefter kan nya delmål sättas eller målen revideras. Här beslutas också när uppföljning med hjälp

av produktions- och ekonomirapporter ska finnas. Grisföretagaren ansvarar för att rapporterna finns framtagna.

- Kontrakt skrivs med grisföretagaren enligt mall framtagen i projektet. Här är det viktigt att rollen mellan rådgivare finns beskriven och hur debitering av rådgivarnas arbete ska ske. Det ska också framgå hur ofta gruppen ska träffas, hur ofta rådgivarna besöker gården var för sig samt hur kommunikationen ska ske mellan rådgivare och mellan rådgivare och uppdragsgivaren.
- Beslut tas om någon kompetens utanför rådgivargruppen behövs. Grisföretagaren måste alltid vara tillfrågad och ha godkänt den externa tjänsten.
- Grisföretagaren beslutar om kommunikationsvägar mellan djurskötare/rådgivare/grisföretagare. Vilka djurskötare de enskilda rådgivarna ska träffa vid rådgivarbesök mellan sambesöken fastställs.
- Rådgivarna förbereder tillsammans de gemensamma gårdsbesöken och beslutar hur arbetet ska följas upp, vilka kontrollpunkter ska göras och hur dessa ska stämmas av.
- Efter gårdsbesöket summerar rådgivarna besöket och detta dokumenteras. I dokumentet finns de beslut om åtgärder som ska utföras till nästa bokade sambesök. Grisföretagaren får det skriftliga dokumentet med ett samtal från den ansvariga i rådgivargruppen som i sin tur delger gruppen samtalet. Eventuella korrigeringar kan behöva göras.
- Mål och åtgärdsplaner revideras en gång per år.
- Rådgivargruppens sammansättning kan förändras genom att någon rådgivare byts ut efter en tid. Motivet är att även rådgivare blir ”hemmablinda”.

Det är viktigt att förväntningar på samarbetet är tydliga både mellan rådgivargruppen och uppdragsgivaren med medarbetare och inom rådgivargruppen.

| Bakgrund |

Den framtida grisproduktionen kommer att ske i stora enheter med krav på hög effektivitet för att nå bästa lönsamhet. Detta kräver aktiva och välutbildade företagare i kombination med skickliga djurskötare, driftsledare och rådgivare. Hög produktivitet måste gå hand i hand med bra djurvelfärd och produktionsformer som tilltalar konsumenten. Detta ställer ytterligare krav på kunskapsförsörjning och rådgivning. Kunskap avkastar inget förrän den tillämpas. Steget att överföra och omsätta ny kunskap är en svag länk i många försöks- och forskningsprojekt, vilket ofta leder till att möjliga tillämpningar fastnar i en rapport.

Dagens rådgivning uppges ha ojämn kvalitet och vara dåligt samordnad. En duktig rådgivare är och kommer fortsatt att vara specialist inom sitt kunskapsområde. Därför klaras kvalificerad rådgivning till ett grisföretag inte bara av en person. Följden blir att grisföretagare som vill ha spetskompetens måste ha kontakt med flera personer som till vissa delar kan ha olika budskap. Ett sätt att snabbt åstadkomma tydlig och kvalificerad rådgivning med dagens förutsättningar är att samarbeta och samordna.

Genom att sammanställa och utnyttja redan befintlig kunskap finns det utrymme för stora produktivitetsökningar. Möjligheten kan illustreras av att medelantalet producerade grisar per årssugga 2011 var 23,8 och den bästa fjärdedelen producerade 26,3 (PigWin, www.svenskapig.se). Genom att höja medelbesättningar till samma nivå som den bästa fjärdedelen, är det möjligt att producera ca 300 000 fler smågrisar med samma antal sugor och i vissa fall utan investeringar. De bästa slaktgrisproducenterna visar på möjligheten att förbättra foderutbytet med minst 7-8% jämfört med medelbesättningarna, vilket med dagens foderpris innebär ca 50 kr lägre kostnad per producerad gris. Det sammanlagda värdet av att höja medelnivån till dagens bästa fjärdedel är ca 280 mkr per år.

I ett danskt projekt med samordnad strategisk rådgivning ökade man lönsamheten för 5 slaktgrisbesättningar med i medeltal 25 DKR per gris. Det positiva resultatet ledde till att testet med samordnad rådgivning utökades till 205 besättningar (www.vsp.lf.dk).

| Mål |

Projektet ska föreslå en modell för rådgivning i samverkan, göra nätbaserade manualer för effektiv rådgivning, motivera rådgivare till samverkan och att demonstrera effekten av rådgivning i samverkan. Målsättningen är att genom samverkan öka effektiviteten i rådgivningen och därmed höja produktionsnivån och förbättra ekonomin för svenska grisföretagare.

| Start |

Genomförande

Projektets referensgrupp lade upp en genomförandeplan för studien. Det första steget var att kalla till ett möte med tre grisföretagare och fem tjänstemän med rådgivande funktion (produktionsrådgivare, veterinär och foderrådgivare). Syftet var att fastställa kravprofilen för den grupp rådgivare som ska samarbeta för och med de enskilda grisföretagarna samt arbetsrutiner för samverkan.

Grisföretagarnas synpunkter

De tre grisföretagarna hade alla en produktionsrådgivare och var kunder hos Svenska Djurhälsovården. Två anlidade byggrådgivare, en anlidade foderrådgivning, en ekonomirådgivare och en grisföretagare hade en styrelse för grisföretaget. Generellt ville gruppen ha mer fokus på ekonomi i samband med all rådgivning. Man tyckte också att rådgivare kunde bytas ut efter en fyraårsperiod eftersom en rådgivare upplevdes kunna bli ”hemmablind”.

Grisföretagarna uppskattade tanken att samla rådgivningen. Samverkan förväntades leda till högre kompetens och färre men effektivare kontakter. Önskemålet var att träffa gruppens rådgivare tillsammans två gånger per år. Veterinären ville grisföretagarna ha besök av en till två gånger per månad, produktionsrådgivaren en gång per kvartal och likaså ekonomirådgivaren en gång per kvartal. Annan kompetens kan anlitas när behov uppstår. Det är viktigt att besöksrapporten med åtgärder kommer tillbaks till företagaren snabbt, inom en vecka. Efter rådgivningsbesöket önskades också en telefonkontakt. Det ansågs vara en fördel om rådgivargruppen diskuterade grisföretaget vid något tillfälle utan att företagaren är delaktig.

Tillfällen för fortbildning av stallpersonal önskades. Erfara-träffar ansågs vara bra liksom praktiska stallkurser. Utbildning betraktades som en form av personalvård. Fler kurser inom ledarskap, personalhantering och konflikthantering önskades.

Grisföretagarna ville att rådgivarna skulle vara socialt kompetenta, vara praktiskt förankrade och kommunikativa. Oberoende rådgivare ansågs vara att föredra, men att leverantörsknutna rådgivare var bättre än inga alls. Det borde finnas utbildning på SLU för blivande grisrådgivare.

Utveckling i företaget kan mätas med hjälp av produktionsuppföljningsprogrammet PigWin och med ekonomiverktyget Maximaanalys där ekonomiska nyckeltalet som till exempel produktionskostnad per gris kan följas. Paketlösningar med kända kostnader önskades i första hand eller en grundavgift med en tillkommande timavgift. Företagarna ansåg att 25000 kr per år var en acceptabel nivå för vad rådgivning får kosta.

Rådgivarnas synpunkter

Rådgivargruppen framhöll att målet med deras arbete var att förbättra både produktion och ekonomi för kunden, på kundens villkor. Gruppen menade också att det ska finnas en tillit mellan olika rådgivare och deras olika kompetenser. Det upplevdes vara svårt att vara rådgivare till företagare som egentligen inte vill ta emot råd, samtidigt som det ofta var de som verkligen var i behov av rådgivningen. Förväntan var att kompetenser i samverkan skulle bidra till att intresset för mottagaren av rådgivning skulle kunna öka.

Rådgivargruppen diskuterade kostnaden för producenten och hur sambesök ska kunna faktureras. Kostnaden var enligt gruppen olika för olika typ av rådgivning. Därför är det viktigt att göra upp om detta innan samarbetet i besättningen påbörjas. Beroende på grisföretagets förutsättningar ansågs mellan två till fyra sambesök per år vara lämpligt. Samrådgivning ansågs också kunna vara möjlig via telefon.

En struktur för kommunikation måste finnas. Rådgivarna föreslog ett databaserat internetsystem med inloggning där varje producent kan ge enskilda rådgivare access och där besöksrapporter, foderrecept, produktionsuppföljningar

osv. kan läggas in både av respektive rådgivare och av grisföretagaren. Rådgivarna menade att grisföretagaren har samordningsansvaret och rådgivargruppen ska sortera och besluta målen och komma med förslag för att nå målen. Rådgivargruppen ansåg att det var viktigt att vara flexibel, öppen för andras kunskaper och åsikter och att inte "hävda revir".

Rådgivarna ansåg att resultat ska mätas i vinst i relation till kvartalskalkyler, uppföljning av satta mål och där produktionsuppföljning är ett verktyg. Gruppen ansåg att Svenska Pig kan ordna kursmaterial som hålls uppdaterad och rådgivare kan hålla kurserna. Materialet kan vara delat och avsett för nybörjare eller för avancerade djurskötare.

Besättningsarbetet startar

Rådgivargruppen bestod av en produktionsrådgivare, en veterinär och en foderexpert. Tre besättningar med olika förutsättningar valdes att delta i studien. Två besättningar med smågrisproduktion, A och B, samt en integrerad satellitbesättning, C. Det gjordes produktionsuppföljning i besättningarna för att få ingångsvärden för produktionsparametrar innan rådgivningsarbetet påbörja. Rådgivarna träffades för att fastställa rutiner för besättningsarbetet. Checklistor byggdes för att användas vid det första besöket på respektive gård.

Mål och åtgärdsplan

Vid första besöket på gården gjorde rådgivningsgruppen, tillsammans med grisföretagaren, en genomgång av produktionen med hjälp av den i projektet framtagna checklistan. Därefter sammanställde rådgivargruppen en åtgärdsplan med gårdens föreslagna mål och med de åtgärder som behövde utföras, tillhörande rådgivningsdokument, plats för avstämning när åtgärderna var genomförda och med plats för eventuella noteringar.

Dessutom bedömdes extra kompetens behövas för att göra stallmiljöundersökningar på gårdarna.

I besättning A sattes följande mål:

- Minska andelen diagnoser för grisiningsfeber och juverinflammation till hälften.
- Öka grisiningsprocenten till över 92 %.
- Reducera antalet behandlingar för diarréer i tillväxtavdelningar till hälften.

I besättning B sattes följande mål:

- Fler, tyngre och jämnare smågrisar vid avvänjning.
- Öka grisiningsprocenten till över 90 %.
- Reducera antalet behandlingar för diarréer i tillväxtavdelningar till hälften.
- Förbättra rutiner för foderhantering.

Företagaren önskade hjälp av rådgivargruppen

att planera en karantän till anläggningen eftersom karantän saknades.

I besättning C sattes följande mål:

- Att få fler, tyngre och jämnare smågrisar vid avvänjning.
- Att göra ett åtgärdsschema för att förbättra arbetsrutiner och djurflöden.
- Att öka antal avvanda grisar och minska dödligheten under tillväxtperioden.
- Att höja tillväxthastigheten i tillväxtstallarna.
- Att minska spridningen vid slakt och förbättra tillväxten på slaktgrisar.

Övriga åtgärder gruppen skulle arbeta med var kontroll och skötsel av blötfoderanläggningen och att förbättra närmiljön för smågrisarna i grisiningsavdelningen med hjälp av extern kompetens.

Arbetsätt

Kommunikation mellan rådgivare samt mellan rådgivare och grisföretagare skedde via ett danskt dataprogram, Farm Manager. Grisföretagarna hade var sin unik inloggningskod till den egna besättningens sidor, dit också rådgivarna gavs tillträde. På besättningens sidor infogade rådgivarna protokoll från besök på gården mellan de gemensamma besöken. På så sätt var alla uppdaterade på händelser i besättningen under året.

Rådgivarna infogade dessutom rådgivningstips och dokument relaterade till besättningens behov av råd. I de fall lättillgängliga rådgivningstips inte fanns att tillgå, skapade rådgivningsgruppen sådana.

Det gjordes tre gemensamma rådgivningsbesök under 2010 på respektive gård.

Hjälpmedel i form av checklistor och kontraktsförslag finns att hämta för rådgivare hos Svenska Pig. Projektet har resulterat i åtgärder och tips för djurskötare.

Tipsen finns på www.svenskaping.se under rubriken stalltips. Stalltipsen finns också att få samlade i en pärm som ska finnas tillgänglig för medarbetare i stallarna. Stalltipsen kommer att kontinuerligt tillföras nytt material och ska finnas till hands när frågeställningar uppstår.

Kommunikation och informationsförsörjning till medarbetare är en viktig framgångsfaktor som grisföretagaren ansvarar för.

Stalltips:
ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR
FÖRBÄTTRAD JUVERHÅLSA

Hjälper i besättningen:
Mål i besättningen:

Vid grising och under dperioden

- Behandla alla sår som drabbats av akut juverinflammation under dperioden. Följ besättningsvetensrådets anvisningar.
- Undersök juver på alla yngre sår (sårnummer 1-3) någon gång under dperioden. Om en eller flera juverer känns smärtsamma och blåta ska sår behandlas. Likad ska sår som inte svarar på behandling behandlas, detta är viktigt för att undvika infektioner med besättningsvetensråden.
- Båda tillfälligt att undersöka sår som juver i samband med en avslutad dperiod. Om sår är blått och det är lättare att känna förlust av blod, jämför med de tidigare. Vid osäkerhet, kolla igenom juver flera gånger. Notera på sårkortet i Fyller i i kolumnen juver och hur stor den var. Noteringen är viktig för att kunna följa juverutvecklingen.
- Titta och beskriv juver i grisingavdelningen några mellan omgångarna.
- Lång torrid i grisingavdelningen är också en föregångare för bättre juver.
- Se till att det alltid är torrt och rent i grisingboxarna under dperioden.
- Låt inte omgångarna gå längre än fem veckor. En lång dperiod ger fler sår på juver och ökar risken för att sår ska bli kroniska. En dperiod ökar på juver, detta gäller föregångare.

CHECKLISTA GRISINGEN

Grisningsavdelningen
Vilken typ av box används?

☐ Konventionell

☐ Enhetsbox

☐ FTS

☐ Annan

Spalt

☐ Plast

☐ Gjutjärn

☐ Betong

☐ Annan

Utfodring

☐ Blött

☐ Torrt

Antal sugor per automat/ventil st

Vatten Sugor

☐ Nippel ho

☐ Nippel spalt

☐ Vattenkopp

☐ Annan

Nipplars höjd och vinkel ☐ Kopp ☐ Nippel

Vattenflöde l/er min:
Hur många boxar mäts och hur ofta?

Daglig rengöring:
7. Vattentilldelning smågris:
Vattensystem ☐ Kopp ☐ Nippel

Nipplars höjd och vinkel ☐ Kopp ☐ Nippel

Vattenflöde l/er min
Hur många boxar mäts och hur ofta?

Daglig rengöring:
Aktuell vattenanalys?

Produktionsresultat

För att mäta effekt av rådgivningsarbetet gjordes produktionsrapporter med hjälp av produktionsuppföljningsprogrammet PigWin Sugg på gårdarna A och B innan projektet påbörjades, un-

der försöksåret samt för året efter. För besättning C gjordes satellituppföljning av produktionsrådgivaren enligt fastställd manual.

Gård A	2009	2010 (försöksår)	2011	Förändring
Levande födda grisar/kull	12,5	13,0	13,2	+0,7
Avvanda grisar/kull	11,1	11,3	11,8	+0,7
Producerade grisar/årssugga	23,5	25,7	26,1	+2,6
Döda efter avv., %	1,1	1,7	1,1	-
Daglig tillväxt, g	443	497	525	+82
Leveransvikt, kg	33,1	35,1	34,4	+1,3
Ålder vid 30 kg, d	81	77	74	-7
Improduktiv tid/kull, d	12	10	11	-1
Omlöpningsprocent	8,4	6,5	6,1	-2,3
Grisningsprocent	87,1	86,0	86,8	-0,3

Gård B	2009	2010 (försöksår)	2011	Förändring
Levande födda grisar/kull	13,2	12,8	12,9	-0,3
Avvanda grisar/kull	10,6	10,6	10,5	-0,1
Producerade grisar/årssugga	23,2	23,1	22,8	-0,4
Döda efter avv., %	2,3	2,3	4,7	+2,4
Daglig tillväxt, g	456	432	433	-23
Leveransvikt, kg	28,7	29,8	30,4	+1,7
Ålder vid 30 kg, d	77	80	80	+3
Improduktiv tid/kull, d	15	15	16	+1
Omlöpningsprocent	6,4	5,7	6,4	-
Grisningsprocent	86,0	86,5	88,5	+2,5

Gård C	2009	2010 (försöksår)	2011	Förändring
Producerade smågrisar per kull	9,2	9,6	9,4	+0,2
Medelvikt sålda smågrisar, kg	24,3	30,9	30,9	+6,6
Slaktvikt, kg	77,4	83,2	86,8	+9,4
Tillväxthastighet, g/d	737	886	941	+204
Klassning, %	57,5	58	58,5	+1
Foderåtgång, MJ/kg tillväxt	39,3	35,2	35	-4,3
Dödlighet, %	4,3	1,8	2,4	-1,9

Ekonomi

Resultat

En ekonomisk utvärdering gjordes med hjälp av LRF Konsult, Maximaanalys. LRF Konsult är en extern kompetens som tillkommit efter besättningsgarnas önskemål om att lägga större vikt vid ekonomiskt utfall och ekonomiska nyckeltal. Lägre intäkter och högre kostnader beror på betydligt

försämrade avräkningspriser till landets grisföretagare under försöksåret 2010 och 2011, samtidigt som priser på förnödenheter ökade. I besättning C blev det ändå en positiv intäktsförändring tack vara tyngre grisar vid försäljning av smågrisar och slaktgrisar, tabell 1.

Tabell 1. Intäkts och kostnadsförändring år 2011 jämfört med 2009

	A	B	C
Intäktsförändring, kr per producerad smågris	-93	-59	+68
Intäktsförändring, kr per kg slakt			+0,95
Kostnadsförändring, kr per producerad smågris	+43	+24	+45
Kostnadsförändring, kr per kg slakt			-0,67

Nyckeltal

I Maximaanalyser finns möjlighet att analysera nyckeltal för smågrisproduktionen i både kronor per sugga och per försäld smågris. I slaktgrisproduktionen kan nyckeltal kronor per slaktad

gris och per kg kött väljas. Några exempel av förändringar av ekonomiska nyckeltal mellan 2011 och 2009 finns illustrerade tabell 2.

Tabell 2. Förändringar av ekonomiska nyckeltal år 2011 jämfört med 2009

Gård A	Förändring, 2011-2009	Orsak
Foderkostnad per smågris, kr	+68	Tyngre smågrisar och ökat foderpris
Arbetskostnad per smågris, kr	-8	Ökad produktion med samma arbetsinsats
Veterinär, medicin per smågris, kr	+5	Vaccinationsprogram eller behandlingar
El, värme per smågris, kr	-44	Översyn och justering av ventilationsanläggning

Gård B	Förändring, 2011-2009	Orsak
Foderkostnad per smågris, kr	-41	Ökad fodereffektivitet och annat foder
Arbetskostnad per smågris, kr	+28	Minskad arbetstid per årssugga men 40 kr högre timkostnad
Veterinär, medicin per smågris, kr	+14	Kostnader för vaccin har ökat
Kostnadsposten övrigt per smågris, kr	+16	

Gård C	Förändring, 2011-2009	Orsak
Foderkostnad per smågris, kr	+71	Tyngre smågrisar och ökat foderpris
Arbetskostnad per smågris, kr	-39	Samma arbetstid utslagen på fler producerade grisar
Veterinär, medicin per smågris, kr	+14	Vaccinationsprogram har införts
Foderkostnad, kr per kg slakt	-0,57	Bättre fodereffektivitet
Veterinär, medicin, kr per kg slakt	+0,10	Vaccinationsprogram

Kostnad projektgruppens arbete

För projektgruppens arbete att hitta former för samarbetet och för att producera rådgivningsmaterial inför gårdsbesöken var kostnaderna ca 205 000 kr. Kostnaden för sambesök på gårdarna inklusive för och efterarbete var ca 114 000 kr eller ca 38 000 kr per grisföretag.

Utvärdering, rådgivning lönar sig

Sedan projektet avslutades gjordes en utvärdering hos grisföretagarna av rådgivning i samverkan. Alla var över lag väldigt nöjda och kunde rekommendera arbetssättet till kollegor. På en sexgradig skala fick frågan om de nya kunskaperna tillämpades i det dagliga arbetet lägst en fyra och högst en sexa. Grisföretagarna ansåg att de hade fått stöd att förmedla ny kompetens vidare till medarbetare. Förslag till förbättring av rådgivningsarbetet var att lägga större fokus på ekonomi.

| Diskussion |

Rådgivning i samverkan bygger på att grisföretagaren själv vill utveckla sitt företag och är den som är drivande. Vilka förutsättningar finns i företaget och vilka mål finns på kort och på lång sikt. Den analysen måste grisföretagaren vara ansvarig för själv eller med hjälp av en företags- eller affärsrådgivare. Därefter kontaktas ordinarie rådgivare och tillsammans beslutas om den grupp rådgivare som passar grisföretagets situation. Saknar företagen produktionsrådgivare finns tips att få från Svenska Pig.

För att vara effektiv och uthållig behöver all produktion kontinuerligt tillföras ny kunskap och en regelbunden analys. Projektet visade tydligt att en noggrann genomgång av grisproduktionens förutsättning var nödvändig för att hitta de mest angelägna frågeställningar att aktivt arbeta med i syfte att öka lönsamheten och säkra produktiviteten. Grunden för rådgivning är att först välja de åtgärder som ger bäst ekonomiskt utbyte. Nuläget ska anges liksom mål tillsammans med avstämningstidpunkt och slutdatum. Dessutom ska det finnas en ansvarig i besättningen för genomförandet av åtgärderna.

Inom projektet saknades klara avstämningar av nuläge och lägen vid besök. Om till exempel behandlingar för diarréer hos tillväxtgrisar ska minskas med hälften

måste nuläget finnas preciserat, annars är det svårt att nå hälften. Läget för tillväxtgrisarna i alla tre besättningar har emellertid tydligt förbättrats enligt produktionsuppföljning med avseende på vikt och ålder vid leverans.

I besättning C har vikten vid insättning i slaktgrisstallet ökat med 6,6 kg vilket är en bidragande faktor till att produktionsresultaten och därmed lönsamheten för slaktgrisproduktionen utvecklats positivt trots låga avräkningspriser. År 2011 var ett tråkigt år för grisproduktionen med mycket låga avräkningspriser, speciellt första halvåret. Tyvärr har samtidigt omkostnader ökat generellt och speciellt för foderråvaror, vilket syns i kostnadsförändringen redovisad i tabell 2. Det ekonomiska utfallet i besättningarna hade varit betydligt sämre utan de förbättringar som uppnåddes genom projektet rådgivning i samverkan.

Besättning B fick oplanerad personalomsättning under försöksåret, vilket i sin tur inverkar negativt på produktionen. Rådgivarnas föreslagna åtgärder kunde inte i alla avseenden följas. När situationen stabiliserades är produktionsresultaten på väg att förbättras. Besättning C har nått de största förbättringsresultaten, men det var från en låg nivå. Här var effekten i första hand ett resultat av rådgivning och sekundärt av rådgivning i samverkan.

I och med att gårdarna låg geografiskt spridda och rådgivargruppen var densamma, blev kostnader för restid hög och kan därför minskas. Grisföretagarna menade att rådgivning i samverkan kan få kosta 25 000 kr per år jämfört med utfallet som var 38 000 kr per besättning. Genom projektgruppens framtagna checklistor tillsammans med en aktuell produktionsuppföljning kan grisföretagaren göra det första besöket mer effektivt och minska kostnaden. Det är viktigt att projektgruppen sätter upp regler sinsemellan om ansvarig för gruppen, debiteringsrutiner mot företagaren, hur ofta gruppen ska träffas och hur kommunikationen ska ske när gruppmedlemmar besöker gården enskilt och om hur delmålen ska stämmas av. Ett kontrakt skrivs med grisföretagaren och rådgivargruppen. I det fall någon extra kompetens behöver anlitas måste grisföretagare givetvis ge sitt samtycke.

Svenska Pig AB ägs av Avelspoolen, KLS Ugglarps, Scan AB, Kristianstadsortens Lagerhusförening, Lantmännen, Svenska Foder och Sveriges Grisföretagare.

Svenska Pig AB ska utveckla, samla och förmedla kunskap till grisföretagare och till andra aktörer i branschen för att stärka svensk grisproduktions konkurrenskraft.